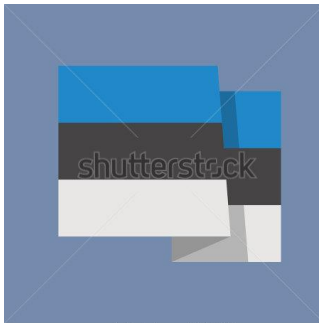

LUUA FORESTRY SCHOOL

forestry gardening tourism

ESTONIJA, 29. 6. – 8. 6. 2016

Tiana Hozjan 4.FD, Maša Rajakovič 4.FD, Jagoda Štilec 2.F, Martina Jelovčan 2.F, Manca Jerala 3.N, Gašper Urana 2.N, Gašper Hrkač 1.N, Matic Mubi 1.N, Jure Ausec prof., Mojca Logar prof.

Kazalo

1. ESTONIJA - NARAVNO GEOGRAFSKE ZNAČILNOSTI	3
2. LEGA, PODNEBJE IN NARAVA ESTONIJE	5
3. ZGODOVINA.....	6
4. KULTURA IN UMETNOST ESTONIJE	9
5. HRANA IN ETNOLOGIJA.....	11
6. ESTONIJA ŠPORT.....	13
7. FRAZE	16
8. SOFI OKSANEN: OČIŠČENJE (SODOBNI FINSKO – ESTONSKI ROMAN).....	20
9. OBISK LUUA FORESTRY SCHOOL 28.6.2016 DO 8.6.2016	21

1. Estonija - naravno geografske značilnosti

Majhna **baltska obmorska država** v severovzhodni Evropi, ki na zahodu in severu meji na **Baltsko morje** (vključno s **Finskim zalivom** na severu), na jugu jo meji na še eno baltsko državo, **Latvijo** in na vzhodu z **Rusijo**.

Površje: 45.227km²

Glavno mesto: Tallinn

Prebivalstvo: 1.315.819

Sosedje države: Rusija na vzhodu, Latvija na jugu, Švedsko na zahodu in Finsko na severu

RELIEF

- erozijska višavja so večinoma nizka in prekrita s tanko plastjo kvartarnih kamnin
- akumulacijska višavja so višja. Prevladujejo hribi in doline, ki

so prekrte s kvartarnimi sedimenti

PODNEBJE

V Estoniji prevladuje zmerno oceansko in celinsko podnebje. Pogosti pa so tudi močni vetrovi in nihanje temperatur. Zahodni vetrovi prinašajo vlažen zrak globoko v notranjost kontinenta. Pozimi povzročajo toplejše vreme, poleti pa povzročajo nekoliko milejše vreme. Glavni razlog za razlike v temperaturah med različnimi regijami v Estoniji je Baltiško morje. Povprečna temperatura v januarju v notranjosti : od -6 °C do -7°C na zahodu: -2 °C. Najhladnejši mesec je februar.

VODOVJA

V Estoniji je veliko rek. Poleti v mnogih rekah voda izhlapi, spomladi pa so pogoste poplave. Reka Emajõgi, ki povezuje dve največji jezera je edina reka v Estoniji, ki je plovna po celotni dolžini prav tako je tudi najdaljša (209 km). Najdaljša reka v osrčju Estonije se imenuje Pärnu in je dolga 153 km. 2. najdaljša reka pa je Võhandu in je dolga 159 km. V Estoniji je približno 1200 naravnih jezer, ki imajo površino večjo od enega hektarja.

Slika 1: zemljevid Estonije

S točko je označena lega kraja LUUA.

Slika 2: V času, ko smo tukaj je nenormalno vroče- 29 stopinj C.

Slika 3: Običajno je v Estoniji veliko dežja.

Večina jezer se je izoblikovala v času, ko se je topil celinski led. Veliko se jih nahaja v višavjih na severu Estonije, na nizkih obalah na

zahodu države (morenska pokrajina) - za morensko pokrajino so značilna močvirja (približno 20.000 močvirij, barja in plitva jezera).

Danes je v Estoniji približno 150 umetnih jezer. Z namenom spreminjanja pokrajine nastajajo vedno nova umetna jezera

Slika 5: Zelena barva predstavlja nižino, najvišji hrib v Estoniji je visok 360m.

Slika 4: Ledenik je ustvaril porajino z veliko jezeri in močvirji.

RASTLINSTVO

Kvartarne kamnine vplivajo na značilnosti estonske pokrajine. So primarni izvor zemlje ter pomembno vplivajo na vodne značilnosti in kemično sestavo vode. Kvartarne kamnine so se formirale po zadnji ledeni dobi.

Prst se v Estoniji zelo razlikuje predvsem zaradi različnega materiala ter različnih vodnih razmer. V Estoniji lahko najdemo približno 10 vrst prsti, ki se med sabo razlikujejo po sestavi, lastnostih itd. Apnenčaste rendzine je prisotna na severu in zahodu Estonije. Ta prsti vsebujejo veliko humusa in hranljivih snovi toda so precej skalnate in občutljive na sušo. Najpogostejše naravno raste

na takih prsteh so gozdovi in travniki. Prizadevajo si, da bi take prsti bile čim bolj nedotaknjene s strani človeka.

Tam kjer je še vedno prisotno naravno rastje pa rastejo gozdovi.

V Estoniji do tudi prsti za katere je značilen zeleno-moder horizont, ki je nastal v pogojih visoke vsebnosti vode v prsti.

Tijana Hozjan, 4. FD

2. Lega, podnebje in narava Estonije

Republika Estonija leži v severovzhodni Evropi in je ena od baltskih držav. Na severu meji na Finski zaliv, na jugu z Latvijo, na vzhodu pridemo do Rusije, na zahodu se preliva Baltsko morje, kjer sta njeni sosedi Finska in Švedska in na jugovzhodu pa ima riški zaliv. Estonska pokrajina je pretežno vodnata. Skupaj ima okoli 1400 jezer in 1500 otokov. 43 odstotkov površine pokrivajo gozdovi, kar je največ v Evropi. Za pokrajino so značilna močvirnata nižavja, ter jezera iz ledeniških dob. Največje jezero je Peipsi, ki je tudi četrto največje jezero v Evropi. Leži ob ruski meji in se imenuje tudi veliko Čudsko jezero. Najdaljša reka pa je Parnu 144 km. Imajo kar nekaj narodnih parkov in veliko vrst živali in rastlin, kot na primer plojkokljune, lose, hoje in borove gozdove. Za sever države so značilne sipine, a hribe najdemo na jugu. Najvišji vrh meri samo 318 m. Nizko valovito pokrajino Estonije so izoblikovali ledeniki. Pred obalo so številni otoki, med njimi Hiiumaa in Saaremaa pred vhomom v Riški zaliv.

Podnebje je nordijsko in hladno. Zaradi vetrov z Baltika so zime vlažne in ostre, a še vedo ne tako mrzle kot na vzhodu v notranjosti celine. V državi je vlažno, mrzlo in vetrovno, toda vreme se lahko hitro spremeni. Imajo zelo veliko dežja. Pozimi se temperatura spusti pod -10 in poleti ne preseže 27.

Estonija je velika približno za dve Sloveniji. Ima pa tudi več kot 100 otokov. Največja sta Saaremaa in Hiiumaa. Glavno mesto je Tallin. Je blizu morja, medtem ko so vasice v notranjosti dežele. Je politično in kulturno srce države. V državi živi 1,3miliona ljudi. Jezik je estonščina, ki temelji na latinici. Najbolj je razširja na protestantka vera, nato pa še pravoslavstvo.

JAGODA ŠTILEC 2.F

3. ZGODOVINA

Estonija – kako ravnati s sovjetsko dediščino?

Uvod

Estonija, Latvija in Litva so povsem različne od ostalih držav, ki so po II. vojni postale del interesne sfere Sovjetske Zveze. Baltske države, ki so bile tako kot druge evropske države članice Zveze narodov, po koncu vojne niso mogle pridobiti samostojnosti, ki so jo bile izgubile na podlagi nemško-sovjetskega sporazuma o nenapadanju (tako imenovanega pakta Hitler-Stalin). Sporazum je udejanila Sovjetska Zveza tako, da je sredi junija 1940 vse tri baltske države okupirala.

Slika 1: Estonija pred osamosvojitvijo 1991.

Hladna vojna pa je omogočila zahodnim državam, da aneksije baltskih držav s strani ZSSR niso priznale. Temelj te politike je bila izjava zunanjega ministra ZDA, Sumnerja Wellsa, ki je 23. julija 1940 oznanil, da Združene Države ne priznavajo ilegalne zasedbe baltskih držav.

Ta politika se je nadaljevala še pol stoletja. To in pa volja državljanov baltskih držav je omogočilo, da so se po razpadu Sovjetske Zveze leta 1991 znova restituirale državnosti Estonije, Latvije in Litve. Za razliko z ostalimi republikami Sovjetske Zveze Estonija, Latvija in Litva torej niso države, ki bi se spočele šele po razpadu ZSSR leta 1991.

Posledice sovjetske okupacije Estonije

Človeške žrtve

Zaradi tajnega protokola o nenapadanju v času II. svetovne vojne ter zaradi nemške in sovjetske okupacije, je Estonija utrpela velike človeške žrtve. Po podatkih iz ljudskega štetja leta 1934 je imela Estonija 1,126.000 prebivalcev. Število prebivalcev na dan 1. januarja 1939 so ocenili na 1,134.000.

Med Drugo svetovno vojno je Estonija izgubila nemško in švedsko manjšino, saj so ju vrnil v matični državi.

Med nemško okupacijo so v Estoniji pobili približno 8.000 estonskih državljanov in prebivalcev, več tisoč ljudi je bilo v taboriščih in koncentracijskih taboriščih znotraj in zunaj Estonije. Vsaj 70.000 estonskih državljanov in prebivalcev je služilo v različnih rodovih nemške vojske (nekaterim je uspelo prebegniti iz sovjetske vojske v nemško, nekaj jih je prišlo v ujetništvo). Število umrlih in pogrešanih je ocenjeno na več kot 10.000. Ostale posledice sovjetske okupacije.

Velike človeške žrtve in skokovito zmanjševanje deleža Estoncev med prebivalstvom so bile najbolj boleče posledice sovjetske okupacije. V večini estonskih družin so žalovali nad sorodniki, ki so jih izgubili zaradi vojne, v taboriščih, z deportacijo ali ker so ob napadih Rdeče armade zbežali v tujino. Politično zatiranje estonske elite s strani komunistične partije, pa kmetje, ki so bili proti vladajočemu režimu, ob tem pa še nizki življenjski standard, so povzročili, da se je velika večina Estoncev obrnila proti Sovjetski zvezi, pa četudi so bili člani komunistične partije. Večina Estoncev je jemala sovjetski režim za nekaj začasnega in verjela v njegov skorajšnji konec.

Zemljiška reforma, ki se je pričela leta 1919, je iz Estonije naredila družbo lastnikov majhnih deležev. Zemljiška posest je igrala v samozavesti Estoncev zmeraj pomembno vlogo. Komunistična ideologija privatne posesti ni priznavala, tako da so jo v drugi polovici 1940-tih let postopno ukinjali, kar je doseglo leta 1949 vrhunec z deportacijami. Tako so večino podeželskega prebivalstva prisilili, da so pristopili k kolhozom. Na začetku 1990-tih let so ponovno vzpostavili zemljiško posest in vrnili premoženje prvotnim lastnikom.

Ponovna vzpostavitev samostojnosti Estonije

Ko je Mihail Gorbačov prevzel leta 1985 oblast, je sistem počasi pričel razpadati. Prva velika akcija je bila tako imenovana Fosforitska vojna. Stanje preskrbe se je v Sovjetski zvezi od 1970-tih let naprej poslabševalo. Eden od vzrokov je bila nizka agrotehnična raven poljedelstva, denimo nezadostna preskrba z mineralnimi gnojili.

Aprila 1988 so v podporo demokraciji in Gorbačovovi perestrojki ustanovili legalno opozijo – Ljudsko Fronto-, ki je postala splošno ljudsko gibanje. Poleti 1988 je Estonija zaslovela s »pojočo revolucijo« – v Tallinnu so organizirali velika nočna pevska slavlja, kjer so peli domoljubne pesmi, pri kateri je sodelovalo 300.000 ljudi in zahtevalo ponovno samostojnost estonske države.

26. marca 1989 so na prvih svobodnih volitvah v Sovjetski zvezi izvolili nov državni zbor, ki je že decembra 1989 razglasil ničnost pakta Molotov-Ribbentrop in spremljajoče tajne zapisnike.

Slika 2: Demonstracije ob razpadu Sovjetske zveze.

Leta 1990 so na svobodnih volitvah izvolili novi Vrhovni svet sovjetske republike Estonije, ki je 30. marca 1990 razglasil sovjetsko vladavino Estonije za nelegalno in iniciral prehodno obdobje za ponovno vzpostavitev estonske samostojnosti.

3. marca 1991 pa je bil v Estoniji referendum, pri katerem je 77,8% prebivalstva glasovalo za samostojnost.

Vrhovni svet in Estonski kongres sta pozno zvečer 20. avgusta sprejela sklep o »državni samostojnosti Estonije«. Nato je večina zahodnih držav in ruski predsednik Boris Jelcin priznala samostojnost Estonije in ta je bila sprejeta v OZN. Leta 2004 je Estonija postala članica Evropske Unije in NATO.

Življenje s sovjetsko dediščino

Lastniška vprašanja

Zakon o temeljnih lastniške reforme, ki so ga sprejeli junija 1991, je določil povračilo ali poplačilo razlaščenih posesti.

Ob vprašanjih lastništva so igrale okoliščine z dne 16. junija 1940 pomembno vlogo. S tem bi namreč baltski Nemci, ki so 1939-1940 ali še prej zapustili Estonijo, ki so ob izselitvi sprejeli nemško državljanstvo, ki so se premoženju zasebnopravno odpovedali in prejeli odškodnino nemške vlade, ne bili upravičeni do povračila premoženja. Nemška manjšina je navkljub zemljiški reformi z leta 1919 pomenila razmeroma premožen in izobražen delež prebivalstva. Najprej so imeli kasnejše izseljence pomladi 1941 imeli za preseljence. Po več kot 15 letih je sodišče zaključilo debate v parlamentu in Vrhovnem sodišču v prid kasnejšim izseljencem.

Premoženje, ki se je nakopičilo med sovjetsko okupacijo, predvsem podjetja, so privatizirali. V Estoniji so po vzoru vzhodne Nemčije uporabili fiduciarni oz. model agencije za privatizacijo. Privatizacija, ki se je pričela s sprejetjem Zakona o privatizaciji junija 1993, se je kljub mnogim težavam uspešno zaključila.

Hitro povračilo in privatizacija protipravno odvzetega premoženja in zasebne lastnine je pomenilo temelj za nastanek normalnih lastniških razmerij v družbi. Bilo je predpogoj za hitri gospodarski razvoj v 1990-tih letih. Jasni in varni gospodarski okvirni pogoji pa so v Estonijo pripeljali marsikaterega tujega investitorja.

Restitucija in spomeniki

Ker so se državljani Estonije odločili za ponovno vzpostavitev republike Estonije in ker je v gibanju za varstvo spomenikov bilo dejavnih mnogo vplivnih predstavnikov elite, je Estonija konec 1980-tih in na začetku 1990-tih doživela kratko, a intenzivno obdobje restitucije. Republika Estonija je bila v dobesednem pomenu sestavljena na novo, začenši z imenom, grbom in zastavo pa tja do novo nastalih stotin splošno koristnih organizacij in združenj.

Lotili so tudi ponovne postavitve spomenikov. Med sovjetsko okupacijo so uničili na tisoče spomenikov, spominskih tabel in obeležij, ki so bile komunističnemu režimu trn v peti. S posebnim žarom so uničevali spomenike padlim med estonsko osvobodilno vojno (1918-1920). Od druge polovice 1980-tih let je bila večina spomenikov osvobodilne vojne ponovno postavljena, običajno na podlagi državljanskih iniciativ in donacij.

Na začetku 1990-tih let so pričeli odstranjevati sovjetske spomenike in obeležja – predvsem Leninove in drugih osebnosti komunističnega režima, ki so stali po vseh večjih mestih. V Estoniji je kakih sto spomenikov komunistom in vojakom Rdeče armade, ki so padli v II. svetovni vojni. V krajih z rusko poselitvijo imajo čustveni in nostalgčni pomen. Zakaj je bil spomenik nekoč postavljen, je pogosto padlo v pozabo. Tako najdemo po vsej Estoniji obeležja v spomin komunistom oz. »prevratnikom«, kot so se sami imenovali. Paradoksalno je, da skrbi država za te spomenike z javnimi sredstvi. Vprašanje spomenikov je občutljiva

zadeva, kar kažejo tudi nemiri, ki so izbruhnili v Tallinnu aprila 2007 zaradi premestitve bronastega vojaka, »spomenika osvoboditelju«.

Spomladi 1998 so se predsedniki Litve, Latvije in Estonije sporazumeli, da bodo ustanovili zgodovinske odbore za preiskavo zločinov med okupacijo. Estonski predsednik Lennart Meri je oklical »Estonski mednarodni odbor za preiskavo zločinov zoper človeštvo« (predsedoval mu je finski diplomat Max Jakobson), ki je do zaključka dejavnosti 2008/2009 objavil tri poročila o zločinih zoper človeštvo med sovjetsko in nemško okupacijo v Estoniji.

Na začetku 21. stoletja so v Tallinnu odprli Muzej okupacij, ki ga financira zasebna fundacija. Zgodovina nemške in sovjetske okupacije je skrbno predstavljena na razstavah v večini estonskih okrožij in v manjših muzejih. Vloga zasedb v času mlajše zgodovine Estonije druge možnosti ne dopušča.

Premagovanje dediščine okupacij je daljnosežen in časovno zahteven postopek, ki sega od mednarodnega statusa države do ponovne vzpostavitve lastniškega prava posameznikov pa do prepoznave zločinov okupacije v vsej družbi in tudi do celotne evropske javnosti.

Martina Jelovčan, 2.F

4. KULTURA IN UMETNOST ESTONIJE

KULTURA

Besedo Esti lahko zasledimo že v prvem stoletju, ko jih je omenjal zgodovinar Tacit. Ime izhaja iz nemške besede. Prvi pisni dokaz estonščine zasledimo v *Chronican Livoniae* (1180-1227), ki vključuje opise družbe in izvore besednih zvez. Estonci imajo močne povezave do lokalnih tradicij, povezanih predvsem z različnimi narečji in oblekami. Ljudje govorijo značilne dialekte, druge lokalne kulture z različnimi narečji vključujejo *mulgid*, *jevorukad*, *insetud*. Kljub različnim kulturam, ljudje menijo, da imajo skupno. Država ima precejšeno skupnost etničnih Rusov, katerih povezave Estoniji so se začele razvijati šele pred kratkim. Poroka: Ni formalne ali neformalne omejitve zakonske zveze. Poroka za nerezidente Estoncev, predvsem Rusov, ni dobrodošla, vendar se poročiti ni prepovedano. Ocenjuje se, da se več kot polovica vseh zakonskih zvez konča z ločitvijo. V povprečju imajo družine enega otroka.

Religija: več kot polovica ljudi ni versko opredeljenih, nato sledi 16% delež pravoslavcev. Večina ljudi hodi v cerkev samo za božič, čeprav verjamejo v posmrtno življenje.

Največ Estoncev živi na podeželju, zato je tudi najbolj množičen poklic kmetijstvo.

Tradicija Jaaniõhtu: ob kresu zjutraj njihovo tradicionalno jed- krompir, zakopljejo v pepel pod ostanke kresa. Po nekaj urah, ko je krompir še vroč in kuhan ga izkopljejo, olupijo in pojejo. Poleg krompirja so njihove tipične jedi še črn kruh, kislá smetana, svinjina; krvavice in kisló zelje pa jejo ob božiču.

Veliko ljudi se ukvarja s folkloro.

Slika 1: Narodna noša Estonije

Slika 2: Tipične estonske jedi

UMETNOST

Estonci so najbolj prepoznavni po znanstvenofantastičnih oddajah. Zgodnje romane so pisali o podeželskih stiskah, leta 1960 so pisatelji začeli pisati o pomanjkanju kulturne in politične svobode. Najbolj znan pisatelj romanov je Jaan Kross, ki je v romanih predstavljal kulturne junake.

Pri umetnosti je najbolj prepoznavno lončarstvo, keramika in tekstil, ki pogosto vključujejo nacionalne motive.

Pri uprizoritvah so najbolj priljubljeni drama, balet in opera. Prepoznavni skladatelji klasične glasbe so Arvo Pärt, Veljo Tormis in Eduard Tubin.

Estonija ima tudi veliko muzejev umetnosti, ter akademij.

Največ glasbe je klasične, ki je prišla v ospredje kot posledica nacionalnega romantičnega gibanja ter rock glasbe, katere so najbolj prepoznavni predstavniki Vanilla Ninja.

Država ima veliko bolj ali manj ohranjenih graščin na vzpetinah. Omembe vredno je tudi srednjeveško staro mesto Talin, ki je na seznamu UNESCO svetovne dediščine.

Slika 3: Balet

Slika 4: Prostor za prireditve v Tallinu

5. HRANA IN ETNOLOGIJA

HRANA:

Baltska dežela Estonija ne sodi med dežele bogastva in prenasičenosti. Težko življenje, klimatske razmere in ne tako rodovitna zemlja so oblikovale tri edinstvene kulinarike, vse imajo sloves težke hrane, a njihova prednost so sveže, največkrat doma pridelane sestavine. Če bi morali izpostaviti eno samo sestavino bi bil to temen ržen kruh, ki ga v vseh deželah zelo spoštujejo. Namesto, da bi si pred jedjo zaželeli dober tek rečejo: »jatku leiba« (naj tvoj kruh traja). Od pijač sta najbolj priljubljena pivo, ki ga marsikje pridelujejo lokalno in vodka. Na današnjo estonsko kuhinjo so vplivale Nemčija, Rusija in skandinavija.

Med tradicionalne jedi spadajo:

- Krvavice
- Marinirana jegulja (postrežena kot hladna jed – predjed)
- Svinjska žolca
- Kislo zelje s svinjino in krompirjem
- Rosolje – jed iz rdeče pese, mesa in slanikov

Slika 1: Jed iz rdeče pese, mesa in slanikov.

Te jedi so primerne za dolge zimske večere. V poletnem času pa uporabljajo pridelke iz vrta in gozda. Priljubljene so juhe, najbolj pogoste so:

- fižolova
- zeljna
- ribja
- kumarična

Slika 2: Ribja juha

V Talinu med bolj slavne restavracije sodi Olde hansa. Gostom pričara občutek srednjega veka, namesto stolov so lesene klopi, glasba v živo in hrana pripravljena po srednjeveških receptih.

Slika 3: Najbolj znana srednjeveška restavracija v Tallinnu Olde

ETNOLOGIJA:

S pregovorno ljubeznijo do dela so si Estonci pridobili prepoznavnost po široki uporabi najnovejših tehnologij. Kjer je delo tam je kruh. Imel boš toliko kot si sam ustvariš. Po dolgih letih podrejenega položaja je Estonija postala ena izmed najhitreje rastočih ekonomij na svetu. Je obalna država s 3800 km obale, več kot 1500 otokov, 1000 jezer in 7000 rek in vodotokov, tako da vode ne manjka.

Poleg modernih naselij, sodobnih hotelov in razkošnih restavracij najdemo tudi srednjeveške obrambne zidove, gradove, stara mestna središča s tlakovanimi cestami, kmečki turizem, leseni mlini, itd.

To je država, ki še tako zahtevnemu obiskovalcu ponudi marsikaj:

- Naravne lepote
- Prijazni ljudje
- Neskončne peščene plaže
- Močno razvit čut za implementacijo visokotehnoloških rešitev med prebivalci, ki jim olajša življenje in pritegne zanimanje marsikaterega tujega poslovneža

Med 2. svetovno vojno je Estonce skupaj držala le močna volja do preživetja in ogromno folklorno bogastvo, ki je med najobsežnejšimi na svetu in jim daje občutek pripadnosti, ki ga niso mogli izkoreniniti niti Rusi. Imajo ogromno pevskih festivalov. Vsakih 5 let se na največjem pevskem festivalu v Laulupidu. Zbere se čez 25.000 pevcev iz cele Estonije v narodnih preobekah. Imenujejo jih tudi pojoči narod.

Estonijo imenujejo tudi mali baltski e-tiger, ker so internet zagotovili z ustavo kot osnovno pravico državljana.

Estonščina je mehak in melodičen jezik, ki spada v ugrofinsko vejo uralskih jezikov. Od vas nihče ne pričakuje znanja estonščine, mogoče samo kakšno frazo:

- Kas te raagit inglise keelt? – govorite angleško?

Ob prvem poslovnem stiku je v navadi rokovanje, vsi ostali telesni stiki so odveč. Začetna hladnost se zelo hitro stopi, potem pa v njih najdete prijazne, gostoljubne in radovedne sogovorce. Za Estonce pravijo, da so podobni Slovencem, veliki individualisti, raje vodijo kot sledijo.

Posebnost oz. del nacionalne identitete je tudi savna. Povprečen Estonec se počuti nesrečnega, če mu daste prebogato darilo, ki ga ne more vrniti in se počuti revnega. Po drugi strani pa se zelo radi razkazujejo. Po vsem povedanem o sramežljivosti Estoncev obstaja tudi šala. Kako prepoznaš sramežljivega Estonca? – Ko stoji pred teboj gleda v svoje čevlje. Kako prepoznaš spontanega Estonca? – Gleda v tvoje čevlje.

Slika 4: Finska savna. Izdelovali so jo tudi na šoli.

Maša Rajakovič, 4. FD

6. ESTONIJA - ŠPORT

Šport ima pomembno vlogo pri estonski kulturi. Estonija je prvič tekmovala kot narod na poletnih olimpijskih igrah leta 1920, čeprav je bil Nacionalni olimpijski komite ustanovljen leta 1923. Estonskih športniki so sodelovali na vsakih olimpijskih igrah. Leta 1980 so potekale Poletne

olimpijske igre in je jadralska regata potekala v glavnem mestu Tallinn. Estonija je dobila večino svojih olimpijskih medalj v dvigovanju uteži, rokoborbi, in teku na smučeh.

KOŠARKA: Estonska nacionalna košarkarska reprezentanca je bila na poletnih olimpijskih igrah leta 1936. Dvakrat so že končali FIBA EuroBasket na 5. mestu. Estonija je bila kvalificirana tudi za EuroBasket 2015, ki je potekal v Ukrajini.

Slika 3: Erika Kirpu

Slika 4: Jaan Kirsipuu

KOLESARJENJE: Jaan Kirsipuu je bil najboljši Estonski cestni kolesar. Prejel je 4 Tour de France stopnje in 1 Vuelta España stage. Erika Salumäe je estonska kolesarska steza dirkačica, ki je osvojila prvo zlato olimpijsko medaljo za Estonijo, ko je država ponovno postala neodvisna leta 1991.

FLOORBALL: je vedno bolj priljubljen v Estoniji, zaradi nekaterih nedavnih uspehov moške reprezentance. Estonska

Nacionalna ekipa je končal svetovno prvenstvo 2008 na 8. mesto, je dosegla četrtfinale leta 2010, končal svetovno prvenstvo v letu 2012 na 9. mestu in leta 2014 svetovno prvenstvo na 8. mesto.

NOGOMET: Nogomet je eden izmed najbolj priljubljenih športov v Estoniji, čeprav je bilo doseženih dobrih rezultatov. Estonija je leta 2012 napredovala do izločilnih bojev v UEFA proti Republiki Irski.

JUDO: Je ena izmed najbolj uspešnih področij športa za Estonijo. Od leta 1996 je Estonija osvojila več medalj na velikih mednarodnih tekmovanjih.

- 3 olimpijske medalje,
- 3 bronaste medalje: 2000 in 2004,
- 4 Judo medalje iz svetovnega prvenstva,
- 3 srebrne medalje: 1999, 2001, 2003 in bronasta medalja v letu 2003,
- 15 evropskih Judo prvenstvenih medalj.

Martin Padar

Najbolj znani športniki v Estoniji v zadnjih letih pa so:

- Indrek Pertelson,
- Aleksei Budolin,
- Martin Padar.

Slika 7: Martin Padar

Slika 6: Aleksei Budolin

Slika 5: Indrek Pertelson

DVIGOVANJE UTEŽI: Je bil eden od najbolj uspešnih področij športa za Estonijo v preteklosti. Pomembnejši weightlifterji v Estoniji:

- Jaan Kikkas,
- Arnold Neuland,
- Alfred Schmidt,
- Arnold Luhaäär,
- Jaan Talst,
- Harald Tammer,
- Mart Seim.

Slika 8: Jaan Kikkas

ROKOBORBA: Rokoborba je bil najbolj uspešen in

tudi zelo priljubljen olimpijski dogodek za Estonijo med 1920-1936. Leta 2006 je **Heiki Nabi** postal prvi

amaterski wrestling svetovni prvak za Estonijo. Na poletnih olimpijskih igrah leta 2012, je Nabi osvojil srebrno medaljo iz moške grško-rimske 120kg. Nabi je nadaljeval svojo bleščečo kariero s tem, ko je dobil drugo zlato medaljo na svetovnem prvenstvu leta 2013 in bronasto medaljo na svetovnem prvenstvu 2014. Nekaj znanih rokoborcev v Estoniji:

- Aleksander Aberg,
- Georg Hackenschmidt,
- Georg Lurich,
- Osvald Käpp.

Slika 9: Heiki Nabi

Gašper Urana, 2.N

7. FRAZE

Mis su nimi on? - Kako vam je ime?

Nagemist – nasvidenje

Tervist – živjo

Kus sa elad – Kje živiš?

Mis see maksma laheb? – koliko to stane?

Tee – čaj

Kohv – kava

Kuidas aleks uhe latte ga – kaj praviš na kavo z mlekom?

Kui vana sa oled? – koliko si star?

Kool – šola

Kus so oositi kaid? – kam hodiš v šolo?

Gašper Hrkač, 1. N

8. OPIS ŠOLE LUUA

Šola Luua Metsabuskool se ukvarja z gozdarstvom, hortikuluro in turizmom v naravi. Glavna smer je gozdarstvo. Na šoli je zaposlenih okoli 100 ljudi, dijakov pa je okoli 400. Šola ima svoj park (zgrajen l. 1953), drevesnico, arboretom in kar tri dijaške domove. Nekaj poslopij je starih, novejše so zgradili s pomočjo evropskih sredstev. Ob šoli je tudi majhna trgovina. Največ prodajnega prostora v trgovini je namenjenega alkoholu. Upravni del šole je nekdanji dvorec, ki je zares lep. Notranjost izgleda kot muzej in zaposleni imajo zelo lepo delovno okolje. Del zgradbe je zares muzej, kjer je predstavljena zgodovina šole. Šolaima številne delavnice. V eni izmed delavnic so razstavljene motorke (sponzor Stihl in Husqvarna) v drugi pa se dijaki učijo tlakovati. V enem delavniškem prostoru se nahaja simulator. Simulator predstavlja kako naložiti hlode na tovornjak ali na neko površino. To smo lahko poskusili tudi mi. Sploh ni lahko. Dijaki imajo pozimi več pouka (je veliko teme) sedaj pa imajo prakso.

Moje mnenje:

Meni osebno je bil zelo všeč simulator, s katerim smo poskusili upravljati. Z njim smo lahko vadili, kako naložiti hlode na tovornjak. Na šoli imajo zelo lepo urejeno drevesnico in arboretom. Tam se učijo zasjati rastline in drevesa, delati šopke, drevesa in sadike tudi prodajajo. Ob šoli so trije dijaški domovi. Tako imajo dijaki veliko družbe. Res da so odmaknjeni od mesta, oz. od ljudi, ampak imajo vsaj družbo. Razen 10. dijakov, so nam bili ostali zelo čudni. Noben noče govoriti angleško, le teh 10. Najprej smo mislili da ne razumejo, nato pa so nam povedali da razumejo, ampak nočejo govoriti. Zakaj, niso povedali. V domu je tudi zelo poseben dijak, ki nas vsak dan čaka pred našim domom. Ima se za comedian boya in nam govori »ne smešne šale«. Govori nam o svojih težavah, ki nobenega ne zanamijo in kako ne zna komunicirati z ljudmi. Dijaki si morajo kuhati sami. V domu mora biti tišina v 11h. V domu oz. na šoli je samo okol 10 punc. Vse punce pa se ukvarjajo s hortikuluro. Pouk se na šoli začne ob 8h ob ponedeljkih ob 10h. Konča se ob 16. uri. Tako majo praktično cel dan šolo. kaj pa naj bi tukaj sreji ničesar počeli.

Slika 1: Trgovina, kjer preivalci lahko dobijo vse – največ alkohola

Slika 2: Nova šolska stavba – financirana s sredstvi EU

Slika 3: Stari dvorec, kjer so pisarne in zgoraj tudi učilnice

9. SOFI OKSANEN: OČIŠČENJE (SODOBNI FINSKO – ESTONSKI ROMAN)

Sofi Oksanen (1977) – avtorica igre in romana. Hči finsko/estonskih staršev. Najprej je nastala igra, potem tudi roman. Knjige preprosto ne moreš izpustiti iz rok. Te pretrese in nagovori.

prevod Bibi Ovaska Presetnik, Založba Didakta, Radovljica 2011

Knjiga je roman, ki govori o Estoniji v 20. st. In seveda o Estoncih. Estonija postane samostojna država po prvi svetovni vojni. Estonija je ravnina in gozd, so breze, bori, smreke, jezera in močvirja. Je ravnina, ki bogato rodi, torej je življnje lahko lepo. Talin je čudovito srednjeveško mesto, ki je bilo včasih del hanseatske skupnosti. Ima pridih nemškega stila, kot se to čuti v vseh batskih državah. Kar je bilo dobrega in cenjenega je bilo nemškega. Med drugo svetovno vojno so nad temi deželami zopet želeli poseči Nemci in seveda tudi rdeči bratje. Grozote Ukrajine so ljudje spremljali. Da se kaj takega ne bi zgodilo, so se nekateri raje nagnili k Nemcem. Pa vendar je po vojni Satlin vse svoje nekdanje države, ki so si pridobile samostojnost z Willsonovo »atrakcijo« samoodločbe, takoj po drugi vojni potegnil v svoj jarem. Ta svoboda pa je bila grenka, obupna, prestrašena in ubita. To je zgodba dveh sester, ki sta bili različni, kot smo si vsi različni. Je zgodba spretne podeželske žene Ingel, ki doživi pravo ljubezen. Hans je bil nemškega porekla. Vse kar je vzela v roke Ingel, je bilo boljše, lepše, čistejše, okusnejše... Aliide je vse to občudovala, si želela... Hans ni bil za komunizem, tako je pristal na prepovedanem seznamu. Skrivanje, gozd, ločitev družin, negotovost je bila njegova usoda. Aliide se je poročila z rdečim veljakom, ki je ukazal preselitev sestre in hčere v Valdivostok. Več kot 600.000 Estoncev in tudi drugih narodov so izslelili na daljni vzhod, na njihovo mesto pa naselili Ruse. In ti so tukaj še danes. Aliide se je tako znebila svoje sestre in upala, da jo bo svak vzljubil. Poročila se je s šlevo. Potomci rojeni iz ljubezni imajo lepšo prihodnost. Hči Aliide in šleve je naredila vse, da je pozabila svoje korenine in preteklost. Nečakinja v Vladivostoku je prav tako dobila spako, ki ni dočakala dolgega življenja. Vendar živela je s svojo materjo Ingel, ki je bila modrost, upanje in ljubezen. Blišč zahoda je mnoga vzhodna dekleta potisnil v kremplje prostitucije. Vendar so korenine, v katerih se je pretakala ljubezen močnejše. Zara se zateče k stari teti, ki se za svoje napake želi odkupiti. Zakaj tete ne poznajo nečakov, kaj se zgodi otorkom, da po travmatičnem dogodku ne govorijo več, se zavijejo v molk in samoto? Koliko nezaupljivosti, strahu, upognjenosti, zlorabe je sproduciral komunizem? Ta je propadel, pa še vedno ljudje ne morejo svobodno delati, misliti, ljubiti, živeti....

Roman je preveden v več kot 30 jezikov, je dobitnik mnogih nagrad in je vreden branja, še posebno če nameravati obiskati Estonijo.

Mojca Logar

10. OBISK LUUA FORESTRY SCHOOL 29. 6. 2016 do 9. 6. 2016

29. 6. 2016 NEDELJA

Potovali smo z letalom iz Brnika do Frankfurta. Od tam z letalom do Tallina. Potem z avtobusom Tallin - Tartu in potem z avtobusom Tartu - Luua. Vse je potekalo gladko, brez zapletov. Imajo hudo nore avtobuse, ki so vozili na relaciji Tallin - Tartu. Vsak sedež ima računalnik, vtičnico za elektriko, kavo, Wi-Fi. Udobje je večje kot na letalu. Zvečer smo prispeli v dijaški dom. Namestili so nas v nov dom. Šolsko poslopje je stari in novo. Ima zelo staro tradicijo in stavba v kateri domuje uprava šole je kot muzej. Imenitno. Ob šoli čudovit park. Mogočna drevesa, ki pričujejo svojo starost in so pričča mnogim generacijam. Kaj vse je šlo čez te gozdove (Nemci, Rusi, Estonci...).

Brnik – Frankfurt
Frankfurt – Tallinn
Brez zapletov, čeprav je bilo v Ljubljani 40 min zamude.

Sodobni in udobni estonski avtobusi. Vsak sedež ima svoj ekran, vtičnico, kavo, WC...
Luksuzno.

30. 6. 2016 PONEDELJEK

Razkazali so nam šolo in šolsko posestvo. Šola je zelo lepa, stara in dobro opremljena. Imajo čudovite parke in delavnice. Največ dijakov je na smeri gozdarstvo. Dovolili so nam poskusiti delo na simulatorju (prekladali smo »hlode«). Zunaj so odrasli gradili savno. Popoldan smo z gozdarjem obiskali gozdno učno pot.

Šolsko poslopje – uprava šole in čudovit park.

Delo na simulatorju. Z lepim pogledom smo prepričali profesorja praktičnega pouka da smo poizkusili delo na simulatorju

Izobražujejo se tudi odrasli. Trenutno so izdelovali savno.

Gozdna učna pot kot interpretacija narave. Naši cvetličarki med spominčicami.

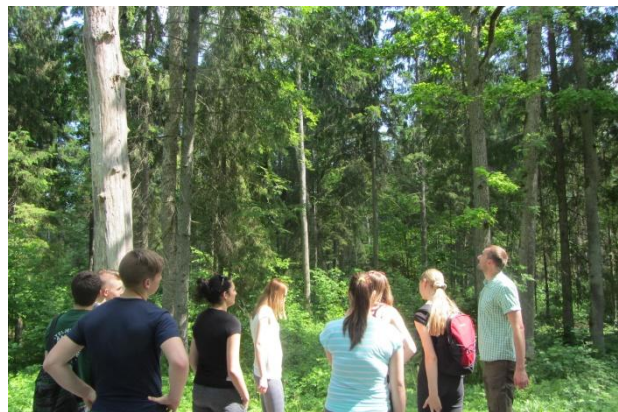
Gozdar Krarli nam je predstavil gozdno učno pot. To je bil vidik gozdarja. On je zaposlen na »Gozdarskem inštitutu«, njegova žena dela na šoli in on je trenutno na očetovskem porodniškem dopustu. Bil je zelo prijazen. Doma je iz Saareme- otok.

Odlična hrana v šolski kantini.

Vzponov ni veliko, še to premagujejo s stopnicami. Na poti so bile lesene klopce »pravi ležalniki«. Bilo je več kot 20 tabel z opisi in imeni rastlin. Table so bile opremljene z opisom rastišča.

TOREK, 31. 5. 2016 – ELISTVERE PARK, DELO V PRAKU

V živalskem parku so bili: los, medved, veverice, ris, zajci, lisica, bizoni.

Veseli in v nenačrtno do dela.

»Brez dela ni jela!« Pleli smo, čistili ograjo in urejali potke. Očitno

Zelo

Za kosilo so nam pripravili piknik, spekli so nam naši fantje!

Najbolj številčni obiskovalci parka so bili otroci, ki so govorili rusko. Malo se mi je zdelo čudno, pa sem v nekaj dneh pri učiteljih našla odgovor.

Luua je majhno naselje. Tu je šola in dijaški domovi, v katerih prebivajo dijaki in odrasli. So stanovanjski bloki, kjer stanujejo večinoma zaposleni v šoli. Edino majhna trgovina je njihov stik s svetom. Ko smo prišli v trgovino, smo bili presenečeni nad ponudbo. Trgovina od lokomotive do šivanke, torej vsakega po en artikel, le alkoholnih pijač je bilo na izbiro za celo steno. Učitelj pove, da ni bilo vedno tako. Prej je bila najemnica trgovine lokalna ženska, ki se je trudila zalagati trgovino s stvarmi, ki so jih prebivalci potrebovali. Ko se je upokojila, je trgovinica prešla v verigo estonske trgovske korporacije. Zaposleni niso več tako ustrezljivi in dobrotljivi za potrebe lokalnih prebivalcev. Založili so se z alkoholom, katerega očitno prodajo največ.

Zanimivo življenje ljudi tukaj v Luui. Veliko je mladih učiteljev, ki se preselijo od vsepovsod. Tukaj dobijo službo in stanovanje. S sodelavci so skupaj dopoldan, in so skupaj popoldan in čez vikend...Tak ruski sistem se kar vleče in vleče...

Povsem nov dijaški dom. Krasne sobe, s kopalnico, v kleti je sauna, fitnes...

Skupna soba za druženje.

SREDA 1. 6. 2016 DELO V ŠOLSLEM RASTLINJAKU IN DREVESNICI

Čudoviti šolski park in arboretum.

Najprej smo sadili, nato smo bili povabljeni k ustvarjanju travniškega šopka. Odšli smo na travnik in nabrali material. Potem smo se skupaj z dijaki lotili dela spiralnega šopka. Mislili sva, da najino delo ni prav dobro, vendar naju je profesorica pohvalila. Izpostavila je, da na pravilni višini drživa šopek. Bili sva ponosni cvetličarki. Šopek smo podarili hišnici in kuharicam. Vsi so bili veseli. S svojim delom osrečujemo ljudi. To je lep občutek.

Sadili smo: žametnice, sončnice, cinije, panešpljico, ščir, kapučinke, astre, amarand, tagetis... še enkrat smo ugotovili, kako pomembno je znanje latinskih imen rastlin - univerzalni jezik botanike.

Zemlja je siva, peščena, oglejena. Zaradi kultiviranja je mehka in lahko jo je obdelovati.

Rastlinjaki in drevesnice. Rastline vzgajajo tudi za prodajo.

Ker nimamo »augenmasa« smo luknje naredili kar z »valarjem«. Zatem smo sadili panešpljice. Vsi smo si zapovnilo to ime, še posebej je bil nad imenom naudušen naš profesor Jure!

Na lončke smo lepili deklaracijske listke.

Profesor Ivari je razložil situacijo med Rusi in Estonci. To je skoraj tabu tema. Rusev je 40%. Živijo pretežno okrog Narve, polovca prebivalcev Tallinna je Rusov. Hodijo v svoje šole z estonskim učnim načrtom in ruskim jezikom. Zelo previdno ravnajo z njimi in mlajše generacije se morajo učiti tudi estonsko. Jasno, Estonci rojeni 1974 in manj so se še vsi učili rusko, po osamosvojitvi Estonije se ruskega jezika niso učili več. Sedaj so ga zopet uvedli. Je svetovni jezik, gospodarsko pomemben, ampak tabu tema in odnos med njimi me je presenetil. Ravno sedaj v zboru ponovno pojemo Bogorodice Djevo (Arvo Pärt). Ko to povem učitelju Ivariju, se je nasmehnil in dodal, on je genij. To je ena najljubših skladb kar sem jih kdaj pelav zboru.

Prebrala sem knjigo estonske avtorice Sofi Oksanen Očiščenje. Učitelj je poznal avtorico, vendar knjige še ni prebral. Potem sva še bolj debatirala o Estoncih in izgonu v času Stalina. Pravi da se jih je večina v 70. letih vrnila domov v Estonijo, sicer ne na prvotne domove, pač pa v Estonijo.

Če me danes vprašate, kaj je sinonim za Estonijo, bi rekla ravnina, gozd, breze, bori, smereke, siva prst, komarji, jezera, močvirja. Zdržani starejši ljudje, ki so še živeli v času komunizma in mlajši, ki govorijo angleško in so sproščeni.

ČETRTEK, 2. 6. 2016

Učitelj Lavri poučuje infrastrukturo in vodenje v naravi. V učilnici nam je predstavil probleme. Na terenu smo si ogledali razgledne točke. Pridružile so se nam tudi odrasle udeleženke programa vodenje v naravi. Program traja dve leti tri dni mesečno. Sedaj se pripravljajo na zaključni izpit. Med drugim morajo prepoznati tudi glas ptičjega petja. Na izpitu bodo morale izvesti 35 min vodenje v nekem naravnem okolju. Katerem, bodo izvedele en dan pred izpitom.

Mokrišče in splav na vodi. Rastline so bile različni mahovi. Kamor koli smo se obrnili so bila sama drevesa.

Lesen presenečenje sledilo
presenečenje GOZD.
Doživljajska vrednost pokrajine je res
majhna, le da oni tega ne vedo.

Infrastruktura v gozdu, prostor za piknike. Drva pripelje lokalna skupnost, ne smeš jih nabrati v gozdu. Smeti tedensko pospravlja državni uslužbenec. Ob koncu tedna so zelo zasedeni in res jih je veliko.

Koši jih je postaviti. Tedensko jih je potrebno čistiti, če tega ne zagotovimo, je bolje da jih ne postavimo. Pomembna je tudi oblika smetnjakov. Morajo se zapreti in ne smejo imeti lukenj. Vse to zaradi divjadi, da nima dostopa do smeti.

Piknik brez čevapov (kaj Leskovačkih, še Estonskih nam niso dali). No, v resnici so nam postregli s sladico, solato in kavo. Bilo je imenitno.

Profesor Lavri je veliko obetal. Govoril je o IKT in uporabi pri vodenju v naravi (GPS, QR kode, mobilne aplikacije). Jure je bil že čisto vznemirjen. Na terenu ni bilo nič od tega. Takole nalogo vodenja v naravi morajo pri nas opraviti vsi dijaki zgolj za oceno. Kar smo nam predstavili kot vzorčni primer, midva ne bi ocenila niti s pozitivno oceno. Smo zelo veseli, da smo videli, kako to počnejo tukaj. Vidmo, da delamo dobro in da je prav, da smo zelo zahtevni. Glede IKT smo dobili veliko idej o razmeroma hitro in lahko uresničljivem projektu.

Nasploh smo dobili veliko idej, kaj vse bi lahko počeli in naredili tudi doma. Valjar s stopinjami živali v peskovniku, mobilne aplikacije za vodnje v okolici, lesene stopnice za premagovanje mokrišča, skalnjaki v obliki živali (krokodil), program arburistike, ki bi ga lahko uvedli na šoli. Postavitve uradno dovoljenih, javnih piknik prostorov v naravi.

Vse je v redu, zelo so prijazni. Nenavadno je vroče, to poudarjajo vsi po vrsti. Kopljemo se v jezeru, tudi midva z Juretom.

Hrana je dobra, čeprav postaja enolična.

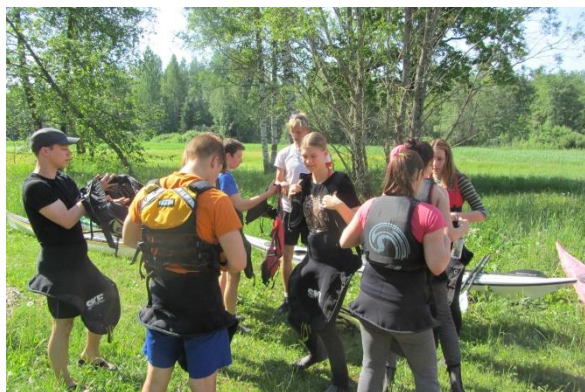
PETEK, 3. 6. 2016 IZLET S KANUJEM

Danes je bil navrsti izlet s kanuji. Z avtobusom smo se peljali dve uri stran od LUUE. Ko smo prispeli na cilj, so nas čakali kanuji.

Vsak si je izbral sebi primeren kanu.

Dobili smo vodoodporne čevlje, jopiče in vesla.

Mislili smo, da bo to reka ali jezero, prišli pa smo v mokrišče. Izgledalo je kot, da bi se vozili po mrtvicah Mure.

Slika pove vse, po petih urah v kajaku...

Vožnja je trajala pet ur. Vodnik ni predvidel, da je voda tako nizka. Na poti je bilo veliko ovir in neprijetnih živali kot so komarji, muhe, kačji pastirji in pajki.

Naučili smo se, da je za vsako vodenje po naravi potrebno vnaprej pregledati teren, saj je situacija lahko nepredvidljiva. V tem primeru so nam pot otežile veje in debla, ki smo jih morali prečkati peš. Na koncu smo bili vsi zelo ponosni sami nase. Na poti je najbolj cvilila Tiana, ki se zelo boji pajkov, katerih je tu zelo veliko. Na koncu se je vsem opravičila za svoje cviljenje. Seveda smo ji oprostili.

Na pol poti sem bila že vsa obupana, preklinjala sem Estonijo, vendar sem ugotovila, da moram priti do konca. To je bil trening vzdržljivosti. Na koncu so nam ponudili juho, ki je značilna za Estonijo, sestavljeno iz zelja, korenja, mesa, pese... na prvi pogled ni zgedala privlačno, a smo jo zaradi utrujenosti in lakote pojedli prav vsi.

SOBOTA, 4. 6. 2016 TARTU

Tiina se je na našo prošnjo dogovorila z voznikom, da nas je po ogledu Ice Age centra odpeljal še v Tartu. To je bila zelo dobra odločitev, saj je Tartu čudovito mesto, ogledali pa smo si še Science center (neke vrste hiša eksperimentov) in nekaj časa izkoristili še za nujne nakupe spominkov.

Veseljine do konca, čeprav smo komaj stali zaradi vetra. Opazovali smo surferja, kako hitro je plul po jezeru. Policija je imela dan odprtih vrat, zato so nam delili bombone.

Sreča ni samo v majhnih stvareh. Kamni preteklosti – balvani. Ledeniki so jih prinesli z južne Finske. Pretežno so bili graniti in gnajsi. Neko kamnino je mogoče najti samo v gorovju pri Helsinkih, zato je to nesporen dokaz, da je ledenik balvane prinesel s Finske.

Ice age center prikazuje podnebje in razmere od ledene dobe pa vse do danes, del razstave pa prikazuje tudi možne scenarije v prihodnosti. Muzej je interaktiven, veliko je animacij, maket in filmskih prezentacij.

Groza in strah. Dobro, da je samo iluzija. V hiši eksperimentov smo si ogledali tudi eksperimente z vodo, zrakom, preizkusili svoje mišice, razkrinkali nekaj optičnih iluzij in še veliko drugega. Najbolj je bila zanimiva vodna zavesa, ki je ustvarjala različne oblike.

Univerza v Tartuju je stara preko 300 let in je zelo cenjena. Glavna stavba daje mogočen videz, na hodnikih pa veje duh mnogih generacij...

Čokoladni raj. Brez obiska v slaščičarni Werner si zamudil veliko izbiro najboljših sladic v Tartuju. Imajo tudi zelo lep vrt v katerem smo se posladkali. Werner je najstarejša kavarna v Tartuju, stara preko 100 let.

Glavni trg v starem delu mesta je obdan s čudovitimi stavbami in mnogimi kavarnami, kjer Tartujčani posedajo na kavi in se grejejo na soncu. Na koncu je mestna hiša z informacijskim centrom.

Reka Emajõgi je obdana s čudovitimi sprehajalnimi potmi in zanimivimi mostovi. Na obeh straneh reke so številni parki, klopi in cvetlične gredice. Bregove povezujejo zanimivi mostovi – v Tartuju je stal tudi prvi kamniti most v baltskih državah.

Življenje v mestu izgleda zelo umirjeno. Kljub 100.000 prebivalcem v mestu ni gneče, prometnih zastojev nismo opazili, še celo trgovine so znosno polne nakupovalcev. Opaziti je veliko mladih, ki se sončijo na travi v parkih. Po reki vozijo ladjice v zasebni lasti, pa tudi nekaj turističnih ladij. Reka je široka, bregova povezujejo številni mostovi, tok pa je počasen. Na bregovih je več kavarn, ponekod tudi pečejo na žaru. Na splošno izgleda življenje precej umirjeno in Tartu mesto, v katerem je življenjski standard visok.

Obisk hiše eksperimentov je bil nekaj najboljšega. Jure je vse razložil zakaj, kako to dela, sproti je nizal svoje ideje, kaj bo naredil pri pouku...Zelo lepo. Dijaki so bili navdušeni. Vsak si je zapomnil drugačen poskus, ki je razlagal neko fizikalno zakonitost. Fantje so najbolj uživali v igri sumoborcev, videla sem delovanje Coriolisove sile, kako delujejo zapornice za premikanje ladij na višji nivo (Panamski prekop) ali velika jezera v ZDA. Manci je bil najbolj

všeč stol, sa katerim si se lahko povzpel v višave. Labirint z ogledali je bil smešen in cela vrsta poskusov z avtomobili.

Spomnki so bili lepi. Izdelki iz volne, jantarja, obeski, krožniki, majice, torbe. Veliko je lesenih izdelkov iz brinjevega lesa. Zelo diši. Tudi sama sem kupila lopatko za obračanje palačink. Uživali smo.

NEDELJA, 5. 6. 2016 GOZDNA UČNA POT OB JEZERU

Učna pot nas je danes peljela po obali velikega jezera, mokrišču med jezeri in gozdu v bližini. Na obalo je urejen dostop, saj je več pomolov. V vodi raste trstičje, voda izgleda zaradi mulja in podlage zelo umazana – odtenki so različni, nekje je bolj rjava, drugje rdeča, ponekod pa celo rumenkasta.

Bilo je zelo vetrovno in sončno in mislim da je to tipično estonso poletje. Na začetku je pot vodila po lesenih deskah, saj bi bilo zaradi dežja vse mokro. Pot je bila vpisana s tablami. Všeč so mi bili sledovi bobrov na delu.

Ker je večina področja mokrišče, so sprehajalne poti urejene po lesenih poteh, ki so nekoliko dvignjene od tal. Krožne poti so lepo urejene, veliko je tabel z razlagami narave in zemljevidi za lahko orientacijo. Edina škoda je v tem, da so table le v estonščini.

Bobri na delu – poleg podrtih dreves je mogoče opaziti le načeta drevesa, ob robu jezer in rek pa ob nizkem vodostaju, kakršen je zaradi vročega poletja letos, tudi rove.

Pikniki so zelo priljubljeni, kar smo opazili tudi danes. Med 20-minutnim počitkom na piknik prostoru je prišla tja tudi družina, ki je piknik pripravila kar na pomolu, saj sta otroka lovila ribe. Pripeljal se je tudi mlajši par, ki je odšel na sprehod z daljnogledom, potem pa sta imela še piknik. Res je precej lepše kositi na lesenih klopeh ob jezeru in odprtem ognjišču kot doma.

Vsak piknik prostor ima tudi suho stranišče. To je stranišče, kjer ni potrebna voda ali elektrika, zato je zelo primerno za odročne kraje. V lično urejeni hišici je zbiralnik, v katerem se zbirajo biološki odpadki, proces razgradnje pa pospešimo z dodajanjem aktivne zemlje. Po približno pol leta so odpadki predelani v zemljo, ki jo lahko na zadnji strani zbiralne posode odstranimo in raztrosimo v naravnem okolju.

PONEDELJEK, 6. 6. 2016, DELO V DREVESNICI

Cel dan smo pomagali v drevesnici. Ostra zima je pomorila veliko sadik, ki smo jih ločili od zdravih. Nekaj smo jih obrezali in opleli, nekaj pa smo jih izločili in nesli na kompost. Vodja (Sille) je vse zavržene sadike popisala, saj očitno vodijo natančno evidenco.

Danes so bile večkrat plohe, zato smo se pred njimi skrivali v rastlinjaku. Ker smo mislili, da bo deževno vreme dolgotrajnejše, smo že začeli čistiti rastlinjak, a je dež kmalu ponehal, tako da smo lahko nadaljevali z delom zunaj.

Najbolj je pri delu z rastlinami uživala Jagoda. Tudi ostali dijaki so bili zelo pridni, nekaj vrtnarskih veščin so se priučili tudi fantje. Sille je vse zelo pohvalila.

Estonski dijaki in študenti na praksi so pomagali tudi nam. Po sili razmer smo le izmenjali nekaj angleških besed, sicer pa veliko prijaznih pogledov.

Vrtne odpadke v drevesnici strogo ločujejo – posušene dele rastlin ločijo in sežgejo, zemljo in plevel pa kompostirajo. Mlajše in manjše rastline, še posebej če so slabše rasti, smo odpeljali v posebni prostor z boljšimi pogoji za rast, kjer si rastline opomorejo. Tako samo jih kar nekaj zamenjali – boljše smo prinesli v del za prodajo, slabše pa v »sanatorij«.

Sille daje navodila za delo. Bila je zelo prijazna. Po osmih dneh različnih spremljevalcev smo se prvič ob slovesu objeli. Pripravili smo ji tudi darilo v zahvalo, ki smo jih pripravili dan prej. Vsi smo prinesli nekaj daril, ki smo jih razdelili tako, da bo prav vsak spremljevalec, ki smo ga spoznali na izmenjavi, prejel majhno pozornost.

Popoldne smo preživeli v ustaljenem, nekoliko bolj lenobnem ritmu. Poleg taroka, remija in balinčkov, smo si zaželeli palačinke in jih spekli toliko, da nismo mogli vseh pojesti. Čakajo na pozni prigrizek v večernih urah.

TOREK, 7. 6. 2016, USTVARJANJE CVETLIČNIH ARANŽMAJEV

Učilnica za cvetličarstvo ima le 20 sedežev, ker je v razredu malo dijakov. Prakso opravljajo v drevesnici, ker vse cvetlice naberejo sproti, saj vse pridelajo sami. Najprej smo spoznali njihovo delo in učiteljico ter teoretične osnove izdelave našega šopka, nato pa smo lotili izdelave konstrukcije za šopek.

Iz žice smo naredili osnovno podlago, ki smo jo utrdili s tanjšo žico, nato pa nadaljevali z različnimi materiali – volno in rafijo. Delo nam je šlo odlično od rok, čeprav je bilo zelo zamudno: osnovo smo delali dve uri, nekateri pa še dlje. Fantje so na tej točki že obupali.

Delo smo nadaljevali v drevesnici, kjer smo nabrali tudi cvetje za šopek. Delo v senci starega drevesa je bilo zelo sproščujoče in prijetno.

Marija in Mojca – učiteljica cvetličarstva in najbolj zagreta učenka.

Naši končni izdelki niso navdušili le nas, temveč tudi učiteljico Marijo. Še bolj veseli pa so bili zaposleni v šoli, saj smo šopke podarili ravnateljici, tajnici, Tiini in Katrin in jih s tem prijetno presenetili.

Zadovoljni učenci in učiteljica. Fantje so nad svojimi šopki obupali že v prvi fazi izdelave.

SREDA, 8. 6. 2016 PODELITEV CERTIFIKATOV IN POT DOMOV

Zadnji dan smo se poslovili od naših gostiteljev. Prejeli smo potrdila, si izmenjali darila in se podali na pot.

Tiina in Katrin nam podelujeta certifikate. Zelo sta se potrudili. Povabili smo jih k nam v Strahinjš.

Dolga pot. Vendar so nas razveselili super luksuzni in udobni avtobusi.

Ko smo se v Frankfurtu presedli na Adriino letalo, je to pomenilo, da smo že skoraj doma. Tako veliko letališče v Frankfurtu pa tako majhno letalo....

MNENJA UDELEŽENCEV

Tako se končuje naša praksa v Estoniji. Tole so mnenja udeležencev.

Deset dnevna izmenjava, ki mi jo je omogočila šola, mi bo še dolgo ostala v spominu. Spoznala sem nove ljudi, jezik, način šolanja dijakov in njihov kraj. Ugotovila sem, da je Estonija bolj gozdnata in travnata pokrajina z zelo majhnim številom mest in z zelo veliko oddaljenimi vasicami, mesti. Ogledali smo si kar nekaj gozdnih poti. Pokrajina tukaj je zelo lepa. Vsepovod je močvirje, ki smo si ga lahko ogledali s kajaki. Ugotovili smo tudi, kako pomembno je znanje latisnkih besed, saj smo se med delom na praktičnem pouku v srednji šoli Luua sporazumevali le z latinskimi imeni rastlin. Poleh gozdov in vrtnarskih del, smo se preizkusili tudi v cvetličarstvu. To je za za mojo izobrazbo in za mojo prihodnost zelo koristno. Zelo sem bila ponosna, ko je profesorica iz srednje šole Luua pohvalila moje cvetličarske spretnosti. Edino kar sem pogrešala je več sodelovanja pri njihovem pouku z njihovimi dijaki. In dejstvo, da je šola na samem, praktično sredi ničesar, še bolj kot naš Strahinj. Imela sem se lepo in vesela sem, da sem lahko sodelovala v tem projektu.

Tiana Hozjan, 4. FD

Na izmenjavi v Estoniji sem ugotovila, da smo lahko ponosni na našo pokrajino. Seveda pa je bilo to zelo veliko doživetje, moja pričakovanja so bila povsem drugačna. Mislila sem, da bo večji poudarek na praksi in delu z dijaki. Bila sem prijetno presenečena, ker smo si ogledali tudi pokrajino izven šole. Spoznali smo drugačen način življenja. Presenečena sem bila, na kako osamljenem mestu je šola. Poleg gozdnih sprehodov smo delali tudi vrtnarska in cvetličarska dela, ter se preizkusili tudi na pet urnem vesljanju, ki nam je predstavljal velik izziv. Bilo je zanimivo.

Maša Rajakovič, 4.FD

Za izmenjavo sem se odločil zato, ker sem mislil, da bo zanimivo spoznati način dela, ki ga imajo v Estoniji. Spoznal sem različne ljudi, nekaj kulture, in nekaj splošnega o sami Estoniji. Na začetku sem bil negativno presenečen nad samo oddaljenostjo kraja, kjer smo prebivali. Zatem se je mnenje spremenilo, postalo mi je všeč prav zato, ker ni bilo hrupno. Všeč mi je bilo, da je bilo malo več prostega časa. Presenečen sem nad neznanjem angleščine pri mladih ali pa so bili le tako zadržani, saj je z nami govorilo le nekaj dijakov. Sam sebi se čudim, da sem se pravzaprav odločil za izmenjavo. Povezal sem se z drugimi ljudmi, ki jih prej nisem poznal. Upam, da bom imel še kdaj priložnost, da se udeležim kakšne izmenjave.

Urana Gašper, 2.N

Na mojo odločitev, da sem se prijavila za izmenjavo je najbolj vplivalo to, da rada potujem in spoznavam nove ljudi. Nad pokrajino sem bila zelo presenečena, saj nisem pričakovala toliko gozda, ravnine in predvsem miru. Ker živim v mestu, se zagotovo ne bi mogla navaditi na tako dolge razdalje med kraji. Pričakovala sem več dela z dijaki ter dela v šoli. Zagotovo mi bodo v spominu ostali komarji, ki so tu neznosni. Eden izmed najzanimivejših dni je bil dan v mestu, ko smo končno odšli iz našega oddaljenega prebivališča. Najbolj sem hvaležna, da sem spoznala nove prijatelje in za vse naše dogodivščine, ki mi bodo za vedno ostale v spominu.

Manca Jerala, 3.N

Estonija je zame prva pot v tujino. Prvič sem se peljala z letalom. Prvič sem spala v dijaškem domu, zato sem še toliko bolj vesela, da projekt Erasmus omogoča taka potovanja. Prvi vtis prihoda je v Estonijo je bil fascinanten. Ko smo prisatjali so bile vse hiše obdane z drevesi. Zelo presenečena sem bila nad avtobusi, saj so zelo moderni in udobni, skoraj bolj kot letala. Domovi so lepo opremljeni in postelje zelo udobne. Najbolje od vsega me je skrbelo, kakšna bo hrana. Sem pozitivno presenečena, saj je bilo vse zelo okusno. V desetih dneh sem videla veliko novih stvari, imeli smo veliko pohodov, praktično delo v drevesnici in v prostem času igranje odbojke z Estonci. Mogoče me je malo motilo, da smo zelo daleč od mesta in da smo imeli preveč prostega časa. Teh deset dni bo za vedno ostalo v mojem srcu kot nepozaben spomin.

Martina Jelovčan, 2.F

Estonija, dežela gozdov in močvirnih nižin. Zanj sem se odločila, zaradi zanimivosti in znanja, ki mi ga je ponujala. Všeč mi je tujina in rada spoznavam njihovo kulturo, način dela in ljudi. Želela sem nabrati nove izkušnje na področju praktičnega pouka in sporazumevanja, kar sem tudi dobila. Izkušnje so neverjetne in z veseljem bi ponovila, če bi se mi ponudila priložnost. Res, da z tamkajšnjimi dijaki nismo navezali močnih stikov, smo pa se zato bolj povezali med člani, s katerimi sem potovala. Vreme je bilo zelo lepo, kar je bilo zelo presenetljivo za Estonijo, saj se tam vreme hitro spremeni. Bilo je ogromno komarjev in preveč prostega časa. Uživala sem v goznati pokrajini, odmaknjeni od hrupnih mest in cest. Naučila sem se ceniti in spoštovati to, kar imam in kar dobim. V desetih dneh, ki sem jih preživela v družbi še sednih dijakov in dveh spremljevalnih profesorjev, so se mi zdeli sproščeni, zabavni in najlepši trenutki, ki jih ne bom pozabila.

Jagoda Štivec 2.F

Estonija je zame prva izmenjava in z veseljem se bom še udeležil nove izmenjave v tujini.

Všeč mi je bilo:

- bivališče
- šola
- hrana
- izleti v gozd in spoznavanje naravovarstvene infrastrukture
- igranje športov
- narava
- gozdarstvo na šoli
- delo s simulatorji
- spoznal sem nove ljudi
- druženje z Estonci

Ni mi bilo všeč:

- komarji
- vročina nenormalno visoke temperature za Estonijo (cel teden 29°C)
- ni bilo prakse z gozdarji
- delo v drevesnici in z rožami
- vse pijače z mehurčki
- oddaljenost od mesta

Gašper Hrkač 1.N

Zame je bila to druga izmenjava, ki je bila zelo drugačna, saj je bila ta usmerjena v moj poklic. Ko smo se pripeljali v kraj, kjer je šola, sem bil dokaj razočaran, saj smo se pripeljali sredi ničesar. Potem smo si ogledali okolico in postalo je vedno bolj zanimivo. Spoznal sem simulator in videl ogromne delavnice. Kot prvo sem bil razočaran nad komarji. Hrana mi je bila na začetku zelo všeč, potem pa vedno manj saj se je začela ponavljati. Mislil sem da bomo delali tudi v gozdu kot gozdarji, vendar smo opravljali le vrtnarsko, cvetličarsko in naravovarstveno prakso. Spoznal sem, da ne moreš reči ali je delo dobro, dokler ga ne spoznaš. V Estoniji sem se tudi prvič peljal s kanujem. Zelo čudno se mi je zdelo, zakaj Estonci nočejo govoriti v družbi, ko so sami s teboj pa govorijo. Zelo mi je bilo všeč, da smo imeli veliko prostega časa, ki smo ga porabili za druženje in igranje različnih športov in kart. Izmenjava se mi je zdela zelo zabavna in poučna.

Matic Mubi 1.N

Estonija je zanimiva država: po eni strani je podobna Sloveniji, po drugi pa smo odkrili precej zanimivih razlik. Čeprav je dežela vredna obiska tudi v turističnem smislu, so še bolj pomembne strokovne izkušnje, ideje in primeri dobrih praks, ki smo jih spoznali na izmenjavi. Morda je glavna ugotovitev to, da lahko Estonci s precej manj hitenja, živčnosti in pritiska naredijo ravno toliko kot mi, a živijo precej bolj lagodno in umirjeno. Dijaki so bili pridni, s profesorico sva si lahko malo odpočila, številne pike komarjev bomo pa tako ali tako kmalu pozabili...

Jure Ausec

Članek, objavljen v Gorenjskem glasu, 7.6. 2016

ESTONIJA

Sem v Estoniji. Hvaležna sem Evropi in šoli, da se lahko izobražujemo v tujini. Nahajamo se v bližini Tartuja, praktično sredi ničesar. Obdajajo nas gozd in travniki in to je Estonija. Veličastne in ogromne breze, bori, smreke, ravnina, močvirje in jezera. Šola ima dijaški dom in bloke v katerih stanujejo učitelji. Torej so dijaki in učitelji skupaj dopoldan, popoldan, ob vikendih....Ljudi oskrbuje z nujnimi živili majhna trgovina, kjer dobiš vse, od šivanke do lokomotive. Edino alkoholu je namenjena cela stena prodajnih polic v trgovini. Ljudje so malo bolj zadržani. Mlajši govorijo angleško, vsi razumejo rusko. Ko sem se vozila sem, sem premišljevala, kako bodo interpretirali naravo, ki je razmeroma enolična? In dobila sem odgovor. Narava jim pomeni vse. Polno je urejenih gozdnih in sprehajalnih poti označenih z opisnimi tablami. Na vsakem vogalu je prostor za piknik. Klopce, mreže za kurjenje ognja, drva, stranišča. Nekdo redno odnaša smeti... Ob vikendih smo opazovali družine in posmeznike, ki so prišli loviti ribe, na piknik, sprehod... Veliko jih je bilo. Veliko zgradb, tudi šol, muzejev, izobraževalnih centrov, so zgradili s pomočjo EU sredstev. Delamo v njihovem rastlinjaku, drevesnici, razkazujejo nam gozdno infrastrukturo. Predno sem prišla, sem prebrala knjigo njihove avtorice Sofi Oksanen Očiščenje. Želela sem nekoga vprašati, kako je to z Estonci in Rusi danes. Pa mi je učitelj razložil. Rusov je 40 %. Zelo dobro so organizirani, imajo svoje TV, časopise, radije, šole. Nekateri sploh ne znajo estonsko. Hodijo v estonsko šolo z ruskim govornim jezikom. Sedaj so mlajše generacije uvidele, da bi bilo dobro znati estonsko. Zelo nežno in mehko ravnajo z njimi, sicer bi lahko prišlo do upora. Ko smo delali v živalskem praku, so bili najštevilčnejši obiskovalci otroci. Vsi so govorili rusko. Torej je temu res tako. Največ jih živi v okolici Narve, v Talinu jih je polovica. In kar je najbolj grozno, to je pravzaprav tabu tema. O problematiki z Rusi nihče noče javno in preveč naglas govoriti. V Estoniji se prepletajo nemški, ruski in skandinavski vpliv. Ena od šolskih stavb je čudovit renesančni dvorec, ki je bil po drugi svetovni vojni podržavljen.....in danes je v njem šola. Učitelj je ravno tako razložil, da se je večina Estoncev, ki so bili v Stalinovih časih izseljeni na daljni vzhod (Vladivostok in podobno), lahko v 70. letih vrnila nazaj. Sicer ne na svoje domove, vendar v Estonijo. Rusi, ki so jih načrtno naseljevali sem, pa so tukaj ostali. In podobne zgodbe imajo tudi druge baltske države. Estonija pa je tudi čudovita zgodovina, ki jo preko svojih stavb in ljudi pripovedujeta zlasti Talin in Tartu.

Mojca Logar